

Rèn luyện kỹ năng trình bày bảng cho sinh viên ngành Giáo dục tiểu học

Trần Thị Thanh Nhân*, Nguyễn Thị Thùy Dương**

*ThS. Trường Đại học Trà Vinh, **SV. Trường Đại học Trà Vinh
Received: 2/12/2024; Accepted: 9/12/2024; Published: 12/12/2024

Abstract: Board presentation is an important and essential skill for primary school teachers. As future primary school teachers, students in the Primary Education program need to practice this skill even more rigorously. However, in the era of rapid information technology development, this skill is gradually underestimated, and students often neglect to practice it, resulting in lessons not achieving the desired effectiveness. To address this issue, students need to understand the role of board presentation in teaching and adopt appropriate training measures.

Keywords: Skills, board presentation skills, practice, primary education

1. Đặt vấn đề

Kỹ năng (KN) viết bảng và trình bày bảng đóng vai trò quan trọng đối với người giáo viên (GV) tiểu học. Vì vậy, từ khi còn là một sinh viên (SV) ngành Giáo dục tiểu học, các em đã được rèn luyện KN này một cách thuần thục. Không chỉ dừng lại ở việc viết trên giấy, SV ngành Giáo dục tiểu học phải rèn luyện KN viết bảng và rộng hơn là KN trình bày bảng. KN trình bày bảng là một trong số các KN quan trọng, cần thiết của SV sau khi ra trường đi giảng dạy. Chữ viết đẹp, trình bày bảng rõ ràng, hợp lí, khoa học vừa thể hiện tính cách bởi “nét chữ, nét người” lẫn cái “tâm” với nghề nhà giáo. Việc viết nội dung gì lên bảng, viết ở vị trí nào đòi hỏi cần có sự chuẩn bị chu đáo từ GV. Để trình bày bảng một cách tốt nhất, trước hết chúng ta phải có KN viết bảng. Vì thế, nhà trường đã chú trọng đưa nội dung rèn luyện KN viết bảng vào một phần của KN viết trong môn học Rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên cho SV sư phạm. Qua quá trình học tập môn học, nhận thấy nhiều SV còn chưa chú trọng việc rèn luyện KN viết bảng, chữ viết còn chưa đúng mẫu, chưa đẹp. Dẫn đến trong tiết tập giảng, KN trình bày bảng của SV còn yếu, lúng túng trong việc sắp xếp bố cục bảng cũng như khi trình bày các nội dung lên bảng. Nhiều SV khi cầm viên phấn còn chưa đủ tự tin, nét chữ nguệch ngoạc làm cho chất lượng tiết giảng giảm xuống. Điều này do nhiều nguyên nhân khác nhau, song có thể kể đến như sự ỷ y, phụ thuộc vào các thiết bị công nghệ hiện đại, chưa nhận thức được tầm quan trọng của việc viết bảng trong quá trình giảng dạy,...

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vai trò của việc rèn luyện kỹ năng trình bày bảng

cho SV ngành Giáo dục tiểu học

Sau khi Thông tư 32 của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành Chương trình GDPT thì PP dạy học cũng được đổi mới so với trước đây. Nếu như trước đây PP dạy học truyền thống, hình ảnh GV luôn gắn liền với bảng đen phấn trắng. Hiện tại với P dạy học mới theo hướng tích cực thì bảng đen phấn trắng dần mất đi vai trò của nó thay vào đó là các thiết bị công nghệ hiện đại như tivi, máy chiếu vật thể, màn hình tương tác,... Từ đó, SV sư phạm không còn quan trọng hóa việc rèn luyện KN trình bày bảng. Cũng không thể phủ nhận những ưu điểm của những thiết bị hỗ trợ dạy học hiện đại ngày nay. Tuy nhiên, việc SV sư phạm có KN trình bày bảng tốt lại mang nhiều lợi thế.

Một SV sư phạm có KN trình bày bảng tốt không thể chỉ thể hiện sự am hiểu kiến thức về chữ mẫu, về các nét mà còn về tinh thần thân tự học, tự rèn luyện rất cao. Rèn viết bảng không được tính bằng thời gian 1 tuần hay 1 tháng mà nó là một quá trình lâu dài. Việc rèn viết bảng cũng đồng thời giúp rèn tính nhẫn nại, lòng kiên trì ở mỗi con người. Người xem có thể đánh giá khả năng, tính sư phạm qua các nét chữ và cách trình bày.

Đặc biệt, ở SV ngành Giáo dục tiểu học, đối tượng giáo dục của chúng ta là trẻ từ 6 đến 11 tuổi. Ở giai đoạn này các em tiếp nhận thông tin từ trực quan sinh động đến tư duy trừu tượng. Từ đó, hiểu được tầm quan trọng của KN viết bảng tốt, trình bày bảng đẹp, logic sẽ thu hút, tạo được thiện cảm với học sinh. M.Gorki từng nói: *Thiên tài nảy nở từ tình yêu đối với công việc.* Theo khía cạnh của HS, trong quá trình giảng dạy việc GV đảm bảo các yêu cầu

như kết hợp lời nói với trình bày bảng đẹp, bắt mắt, có hệ thống, tập trung sự chú ý của HS vào những nội dung quan trọng sẽ tạo hứng học tập cho HS. Giúp HS ghi nhớ bài học lâu và hiểu sâu hơn. Khi đó chất lượng của tiết học sẽ được nâng cao. Theo khía cạnh của GV, trên lớp trong tiết học một chiếc bảng được trình bày chỉnh chu sẽ tạo động lực cho GV. Bên cạnh đó, nó còn thể hiện sự chuyên nghiệp, kinh nghiệm và tình yêu đối với nghề giáo.

Vì thế, KN trình bày bảng của SV sư phạm là vô cùng quan trọng. Việc rèn luyện được KN viết bảng tốt lại càng cấp thiết hơn. Hằng năm, Trường đều tổ chức Hội thi Nghiệp vụ sư phạm giỏi trong đó có nội dung thi viết bảng dành cho SV ngành Giáo dục tiểu học. Đây không chỉ là một sân chơi lành mạnh mà còn là nơi để sinh viên khóa sau học hỏi kinh nghiệm từ các anh chị khóa trước, thúc đẩy niềm đam mê và tạo động lực luyện KN trình bày bảng cho SV.

2.2. Thuận lợi và khó khăn trong quá trình rèn luyện KN trình bày bảng của

2.2.1. Thuận lợi

Trong thời đại CNTT đang phát triển rầm rộ, SV sư phạm có thể dễ dàng tiếp cận các kênh thông tin luyện viết bảng. Học hỏi từ các video của những người có kinh nghiệm đăng tải trên các nền tảng xã hội.

Về cơ sở vật chất của trường cũng tạo nhiều thuận lợi cho SV trong việc rèn luyện. Nhà trường có nhiều dãy phòng học có trang bị bảng từ như D3, phòng tập giảng ở D6,... SV có thể vào để luyện viết bảng trong thời gian trống.

2.2.2. Khó khăn

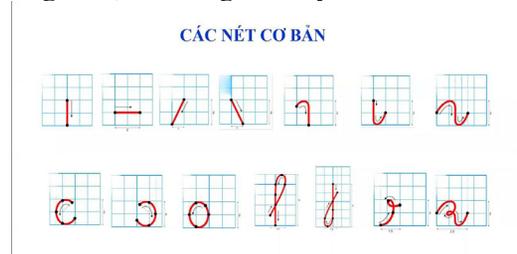
Điều khó khăn nhất SV sư phạm phải vượt qua đó chính là ý chí của chính bản thân. Chính bản thân chúng ta phải tìm được niềm đam mê từ việc luyện viết bảng nói riêng và nghề GV đã chọn nói chung. Nhiều bạn vẫn còn rất thờ ơ trong việc rèn luyện và học tập. Như đã nêu ở trên, luyện viết bảng là một quá trình lâu dài, đòi hỏi sự bền bỉ, chăm chỉ rèn luyện. Nếu không xác định được mục tiêu mà phấn đấu thì rất dễ nản chí và bỏ cuộc.

Một vài khó khăn khác như chia bố cục bảng chưa khoa học, khó điều khiển viên phấn khi viết, cổ tay chưa linh hoạt, chưa quen với việc đứng viết,... Nhưng đây chỉ là những khó khăn có thể khắc phục được qua quá trình tôi luyện của chính chúng ta.

2.3. Biện pháp rèn luyện KN trình bày bảng cho SV ngành Giáo dục tiểu học

2.3.1. Hình thành ở SV kiến thức cơ bản về các yêu cầu khi viết bảng.

Muốn trình bày bảng tốt trước hết phải hiểu và đảm bảo các yêu cầu khi viết bảng. Không phải chỉ là cầm phấn và viết. Cần đảm bảo viết đúng; viết rõ chữ; viết thẳng hàng; viết đều chữ, đều nét, đều khoảng cách; viết đúng tốc độ yêu cầu.

Trước tiên là viết đúng, SV sư phạm phải có sự am hiểu về nội dung dự định trình bày, viết đúng nội dung, đúng quy tắc chính tả. Trong tiếng Việt có các nét cơ bản như nét thẳng (nét thẳng đứng, nét ngang, nét sổ, nét xiên), nét móc (nét móc, móc hai đầu, móc nghiêng), nét cong (cong hở, cong kín), nét khuyết, nét xoắn, nét hất. Đặc biệt khi viết các nét thẳng cần giữ cho tay có một sự ổn định. Việc này rất cần thiết vì khi nhìn tổng thể một bài viết trên bảng hay trên giấy, chữ đứng hay chữ nghiêng những nét thẳng đồng đều, ngay hàng, không xiêu vẹo sẽ tạo thiện cảm và ấn tượng cho người xem. Bên cạnh đó, SV cần tìm hiểu thêm về kỹ thuật nối nét, quy tắc đặt dấu thanh, mẫu chữ theo quy định hiện hành của Bộ GD & ĐT (Theo Quyết định số 31/2002/QĐ-BGD&ĐT về việc ban hành mẫu chữ viết trung trường tiểu học, ngày 14/06/2002). Đảm bảo viết đúng trước khi viết đẹp. Sau đó, nâng cao lên luyện viết nét thanh, nét đậm.

Chữ viết trên bảng phải được trình bày rõ ràng, chữ không quá to cũng không quá nhỏ đảm bảo cho HS cả lớp đọc được. Làm nổi bật tên bài, nội dung trọng tâm trong bài. Khi trình bày nội dung trên bảng, GV cần chú ý viết đủ nét, hạn chế viết tắt gây khó hiểu cho HS. Một số quy ước về khoảng cách và kích thước của chữ viết bảng như chiều cao là từ 2,5 cm, chiều ngang dựa vào quy ước về kích thước của chữ viết bảng và mẫu chữ theo quy định hiện hành. Ví dụ chữ a có chiều ngang là 1,25 đơn vị (gần bằng 3,1 cm). Về khoảng cách giữa các chữ khi viết bảng là 2,5 cm (1 đơn vị).

Bảng chữ cái theo nhóm cùng độ cao:

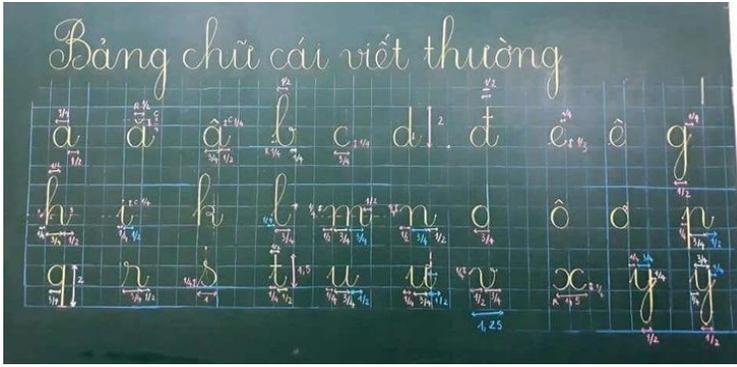
+ Chiều cao 2,5 đơn vị: chữ cái **b, g, h, k, l, y.**

+ Chiều cao 2 đơn vị: chữ cái **d, đ, p, q.**

+ Chiều cao 1,5 đơn vị: chữ cái **t.**

+ Chiều cao 1,25 đơn vị: chữ cái **r, s.**

+ Chiều cao 1 đơn vị: các chữ cái còn lại: **o, ô, ơ, a, ă, â, e, ê, i, u, ư, c, n, m, v, x.**

Khi kết hợp lời giảng với trình bày bảng, một lưu ý quan trọng là nội dung trên bảng phải theo kịp lời nói của GV. Nghĩa là GV cần viết nhanh nhưng phải đảm bảo các yêu cầu nêu ở trên. Không nên để xuất hiện thời gian chết khi HS phải ngồi chờ GV ghi bảng.

2.3.2. Rèn kỹ năng viết bút máy, viết trên giấy

Rèn khả năng viết bằng bút máy, viết trên giấy trước cho SV cũng là một phần quan trọng. Điều này được các GV khoa Sư phạm rất quan tâm, chú ý. Các thầy/cô yêu cầu SV luyện viết trên các quyển tập viết sau đó nộp về để góp ý, nhận xét. Giúp SV cải thiện qua từng trang giấy, từng nét chữ. Mặc khác, khi luyện viết trên giấy sinh viên sẽ làm quen với việc điều khiển bút và cô tay một cách linh hoạt và uyển chuyển.

2.3.3. Tham khảo kinh nghiệm từ các nguồn

Khuyến khích SV nên tự tìm tòi, nghiên cứu thêm các kinh nghiệm được chia sẻ trên các nền tảng đáng tin cậy. Tinh thần tự giác, tự tìm tòi, tự rèn luyện, là rất cần thiết khi bắt đầu luyện KN trình bày bảng. Cách cầm phần, lia phần như thế nào, cách đứng khi viết bảng là những điều SV phải nghiên cứu khi muốn viết bảng tốt. Qua tìm hiểu, cách cầm phần khi viết bảng có những điểm giống và khác với cách cầm viết thông thường. Giống ở chỗ đều cầm phần bằng 3 ngón tay (ngón cái, ngón trỏ, ngón giữa). Những điểm khác nhau cơ bản như cả 3 ngón tay đều tham gia vào quá trình điều khiển phần (khi cầm viết ngón trỏ chỉ là điểm tựa), không dùng lực siết quá chặt hoặc quá lỏng sẽ gây khó viết và gây phần trong quá trình viết, đảm bảo khoảng cách từ đầu phần đến đầu ngón trỏ khoảng 1cm.

2.3.4. Một số biện pháp khác

- Tạo đam mê, nhiệt huyết cho chính bản thân SV, nhận thức được vai trò của KN trình bày bảng. Thấy được mối quan hệ giữa trình bày bảng kết hợp với giảng dạy trên lớp từ đó hăm chỉ luyện tập, rèn dũa ý chí. Khuyến khích SV tự tin viết bảng trong những

tiết tập giảng. Đây là cơ hội để SV nhận được lời góp ý từ GV. Biết hướng điều chỉnh, thay đổi cho phù hợp. Để có thể viết tốt, trình bày bảng đẹp, hợp lí SV cần có thêm KN quan sát để tổng thể sẽ không rối mắt, thu hút HS.

2.3.4. Gợi ý các bước trình bày bảng

Khi trình bày bảng muốn đạt được sự khoa học, rõ ràng cần đảm bảo theo tiến trình sau:

- Quan sát và kiểm tra bảng: Quan sát, kiểm tra đảm bảo mặt bảng sạch, dự

kiến cách bố trí các nội dung lên bảng

- Phân chia bố cục bảng, ước lượng nội dung: Tùy theo đặc thù môn học, kích thước bảng cụ thể mà phân chia bảng cho phù hợp. Thông thường bảng được chia thành ba phần đều nhau để nội dung đảm bảo được trình bày đầy đủ, khoa học. Nếu phòng học có lắp máy chiếu chiếm một phần bảng thì quá trình sử dụng đòi hỏi người viết bảng cần kết hợp hài hòa giữa màn chiếu và bảng. Tránh trường hợp không sử dụng bảng.

Gợi ý phân chia nội dung bảng:

Thứ .... ngày .... tháng .... năm		
Tên môn học		
Chủ đề		
Tựa bài		
Các hoạt động dạy học	Kết luận/ ghi nhớ	Tranh, ảnh hoặc bảng phụ

- Xóa bảng: nguyên tắc xóa bảng là từ trên xuống dưới, từ trái qua phải và đồng thời xóa bảng theo một chiều.

3. Kết luận

Đề tương lai trở thành một người GV giỏi, ngoài năng lực chuyên môn, phẩm chất tốt thì trong quá trình học tập và rèn luyện tại trường đại học, bản thân SV phải chăm chỉ học hỏi rèn luyện các KN. Trong đó, kỹ năng trình bày bảng là một phần không thể thiếu nếu muốn đạt được chất lượng giảng dạy tốt sau này. Qua thực tế học tập và rèn luyện KN trình bày bảng của tác giả, nhận thấy được tầm quan trọng và những lợi thế khi có KN trình bày bảng tốt qua các tiết tập giảng.

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Việt Bắc (2007). *Rèn luyện nghiệp vụ sư phạm thường xuyên*. NXBĐHSP Hà Nội
- [2] Nguyễn Thị Thế Bình, Vũ Thị Mai Hương, Nguyễn Thị Mai Lan, Kiều Phương Thùy (2024). *Rèn luyện kỹ năng nghiệp vụ sư phạm trong đào tạo giáo viên*. NXBĐHSP Hà Nội